

**รายงานผลการเปิดโอกาส
ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก
มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569**

รายงานผลการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2569

กิจกรรมที่ 1 : งานผลักดันร่างมาตรฐาน

หน่วยงาน : สถาบันพัฒนามาตรฐานและตรวจสอบรับรอง (สมต.)

1) ประเด็นการมีส่วนร่วม

ปีงบประมาณ 2569 ศูนย์พัฒนามาตรฐาน (สมฐ.) สถาบันพัฒนามาตรฐานและตรวจสอบรับรอง (สมต.) กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) อยู่ระหว่างการดำเนินงานผลักดันร่างมาตรฐานจำนวน 15 มาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัย และความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้รับรองคุณภาพสินค้า สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค เป็นการยกระดับคุณภาพสินค้า และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

กระบวนการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ มีการอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาตรฐานที่มีคุณภาพ มีความเป็นกลาง และตอบโจทย์การใช้ประโยชน์ในระดับประเทศ

โดยการดำเนินงานดังกล่าว วศ. ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในหลายขั้นตอน ทั้งการร่วมเป็นคณะผู้จัดทำร่างมาตรฐาน การร่วมพิจารณาขอขยายของร่างมาตรฐาน

การร่วมแสดงความคิดเห็นในร่างมาตรฐานฉบับ CDV และแนวทางการนำมาตรฐานไปใช้ ตลอดจนการแสดงความ
คิดเห็นต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับหน่วยงาน ผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการทดสอบ และประชาชน ผลที่เกิดขึ้นคือ
มาตรฐานที่ได้รับการพัฒนาตอบโจทย์การใช้งานจริง ได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ลดความขัดแย้งในการ
บังคับใช้ สนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสะท้อนการทำงานที่มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันของทุก
ภาคส่วน

ช่องทางการมีส่วนร่วมประกอบด้วย การประชุมคณะผู้จัดทำร่างมาตรฐาน การประชุมรับฟังความคิดเห็น
การจัดส่งร่างมาตรฐานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา การเปิดรับข้อเสนอแนะผ่านหนังสือราชการ แบบฟอร์ม
รับฟังความคิดเห็น หรือช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ วิศวกรรมฯ. ให้ความสำคัญต่อการเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลของ
ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผ่านการปรับปรุงช่องทางการให้บริการเพื่อเพิ่มความสะดวกในการ
ติดต่อสื่อสาร โดยมีช่องทางการให้บริการเพิ่มเติมผ่านระบบ Line Official Account (Line OA) ซึ่งช่วยให้ผู้มีส่วน
ได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูล แจ้งข้อคิดเห็น และติดต่อประสานงานกับหน่วยงานได้อย่างรวดเร็วและมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังมีการทำงานเชิงรุกโดยทำ Focus group ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายนักวิจัย
ตามภาคต่าง ๆ เพื่อสร้างการรับรู้และขยายผลลัพธ์สู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์นวัตกรรม รวมทั้งการหารือเฉพาะกลุ่มกับ
ผู้เชี่ยวชาญและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ร่างมาตรฐานมีความถูกต้อง ครบคลุม โปร่งใส เป็นกลาง และ
ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างแท้จริง

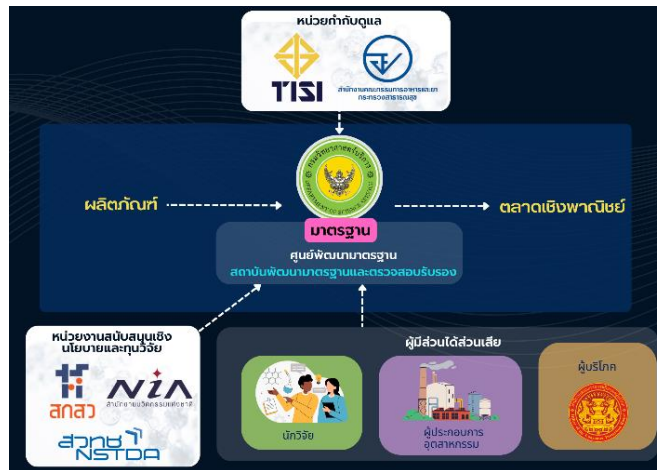
การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการจัดทำมาตรฐานที่ควรเปิดกว้างให้ผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียเข้าร่วมได้ในทุกขั้นตอน เช่น การเสนอประเด็นใหม่ การอภิปรายทางเทคนิค การส่งข้อคิดเห็นต่อร่างมาตรฐาน
การทบทวนร่าง และการพิจารณาข้อคิดเห็นก่อนการอนุมัติมาตรฐาน

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ผู้มีส่วนร่วมในการผลักดันร่างมาตรฐาน ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยอ้อม
เพื่อให้ร่างมาตรฐานสะท้อนมุมมองที่หลากหลายและสามารถนำไปใช้ได้จริง ได้แก่

- ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม : สภาอุตสาหกรรม สมาคมผู้ผลิต ผู้ผลิตสินค้า
- นักวิจัย : หน่วยงานภาครัฐ เช่น มหาวิทยาลัย สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งชาติ (สวทช.) หน่วยงานเอกชน เช่น บริษัท ปตท. จำกัด
- ห้องปฏิบัติการทดสอบ : สถาบันอาหาร การยางแห่งประเทศไทย
- หน่วยงานกำกับดูแล : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) สำนักงานคณะกรรมการ
อาหารและยา (อย.)
- หน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย : สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) สำนักงานคณะกรรมการ
ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- หน่วยงานที่รับผิดชอบการขึ้นบัญชีนวัตกรรมไทย : สวทช.

- ผู้บริโภค : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.)

3) ผลจากการมีส่วนร่วม

จากการเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการผลักดันร่างมาตรฐาน วศ. ได้รับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลเชิงเทคนิคที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาร่างมาตรฐานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยผลการดำเนินงานที่สำคัญมีดังนี้

- ได้ข้อมูลความต้องการและปัญหาจากผู้ใช้งานจริง
- ได้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติสำหรับปรับปรุงร่างมาตรฐาน
- ได้รับข้อมูลผลกระทบต่อผู้ประกอบการและประชาชน
- เกิดความเข้าใจร่วมและเครือข่ายความร่วมมือในการผลักดันมาตรฐาน
- ได้ร่างมาตรฐานที่ได้รับการปรับปรุงจากข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วม

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

จากผลการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก ผู้ประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชน วศ. ได้นำข้อมูล และข้อเสนอแนะที่ได้รับไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานในหลายด้าน ดังนี้

1. ปรับปรุงเนื้อหาร่างมาตรฐาน

ข้อคิดเห็นจากภาคเอกชน ห้องปฏิบัติการ หน่วยงานกำกับดูแล และประชาชน ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงและพิจารณาร่างมาตรฐาน โดยยังคงรักษาระดับคุณภาพ ความปลอดภัย และความน่าเชื่อถือของมาตรฐาน

2. พัฒนารฐานข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเครือข่ายความร่วมมือ

นำรายชื่อ หน่วยงาน ความเชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนร่วมมาจัดทำฐานข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้ในการเชิญเข้าร่วมประชุม รับฟังความคิดเห็น ทบทวนมาตรฐาน หรือร่วมดำเนินงานด้านวิชาการในอนาคต ทำให้การผลักดันมาตรฐานครั้งต่อไปสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุมและตรงประเด็นมากขึ้น

กิจกรรมที่ 2 : สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “มาตรฐานและการรับรอง” ลมใต้ปีกนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ (Wind Beneath Innovation Wings)” วันที่ 9 มีนาคม 2569 ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท กรุงเทพฯ
หน่วยงาน : สถาบันพัฒนามาตรฐานและตรวจสอบรับรอง (สมต.)

2) ประเด็นการมีส่วนร่วม

กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ยกระดับความร่วมมือกับ 4 หน่วยงานรัฐ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สนช.) ร่วมขับเคลื่อนนวัตกรรมไทย โดยภายในงานสัมมนาวิชาการหัวข้อ “มาตรฐานและการรับรอง: ลมใต้ปีกนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ (Wind Beneath Innovation Wings)” ณ โรงแรมอีสติน แกรนด์ พญาไท โดยได้รับเกียรติจาก ดร.พันธุ์เพิ่มศักดิ์ อารุณี รองปลัดกระทรวง อว. เป็นประธานและร่วมเป็นสักขีพยาน สะท้อนความมุ่งมั่นของกระทรวง อว. ในการผลักดัน “มาตรฐาน” ให้เป็นกลไกสำคัญเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งนี้ มีผู้เข้าร่วมงานกว่า 164 คน จาก 50 หน่วยงานชั้นนำด้านการวิจัย การส่งเสริมนวัตกรรม การกำกับดูแล และการพัฒนามาตรฐาน

โดยในงานมีการจัดปาถกฐาจากผู้บริหารทั้ง 5 หน่วยงาน เพื่อการสร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของ “มาตรฐานและการรับรอง” ซึ่งเปรียบเสมือนพลังสนับสนุน (ลมใต้ปีก) ให้ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมก้าวสู่การใช้งานจริงในเชิงพาณิชย์ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานควบคู่กับกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานมาตรฐาน นักวิจัย และผู้ประกอบการ เพื่อเชื่อมโยง “งานวิจัยต้นน้ำ” เข้ากับ “การใช้งานปลายน้ำ” ให้สามารถยกระดับการรับรองคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภคและนักลงทุน และผลักดันผลิตภัณฑ์นวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์อย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. ความสำคัญของมาตรฐานและการรับรองคุณภาพต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรม
2. การพัฒนากลไกและแนวทางการจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ
3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และผู้ประกอบการ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์
4. การเชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านมาตรฐาน การรับรองคุณภาพ และทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อเพิ่มโอกาสการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง
5. การรับฟังข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรค ปัญหา และความต้องการด้านมาตรฐานของผู้พัฒนานวัตกรรมและผู้ประกอบการ

ประเด็นสำคัญที่เปิดให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ การกำหนดแนวทางการพัฒนามาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การสร้างกลไกการตรวจสอบและรับรองคุณภาพที่ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค การเชื่อมโยงงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่คุณค่านวัตกรรม

นอกจากนี้ ภายในงานได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) เรื่อง “ความร่วมมือการพัฒนามาตรฐาน เพื่อส่งเสริมนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์” ระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่มีบทบาทด้านการวิจัย นวัตกรรม มาตรฐาน และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกรอบความร่วมมือ ทิศทางการดำเนินงาน และกลไกการขับเคลื่อนมาตรฐานผลิตภัณฑ์นวัตกรรมของประเทศร่วมกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานจริง และเพิ่มโอกาสในการผลักดันนวัตกรรมไทยสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมในระดับ “ความร่วมมือ” ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ได้เป็นเพียงผู้รับข้อมูล แต่มีบทบาทร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดแนวทาง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนามาตรฐานและการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรมของประเทศร่วมกับกรมวิทยาศาสตร์บริการ

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

การดำเนินกิจกรรมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจำนวนประมาณ 164 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน นักวิจัย นักวิชาการ ผู้ประกอบการ สื่อมวลชน และประชาชนผู้สนใจ ซึ่งล้วนเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรม

กลุ่มผู้มีส่วนร่วมที่สำคัญ ประกอบด้วย

1. หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัย นวัตกรรม และมาตรฐานของประเทศ
2. สถาบันการศึกษาและมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตองค์ความรู้ งานวิจัย และนวัตกรรม
3. นักวิจัย นักวิชาการ และนวัตกรรม ซึ่งเป็นผู้พัฒนาผลงานวิจัยและผลิตภัณฑ์นวัตกรรม
4. ผู้ประกอบการและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์จากมาตรฐานและการรับรองคุณภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่ตลาด

5. หน่วยงานด้านมาตรฐานและการรับรองคุณภาพ ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

6. สื่อมวลชนและประชาชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการรับรู้ต่อสังคม การมีส่วนร่วมของผู้แทนจากหลากหลายภาคส่วนดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความร่วมมือแบบบูรณาการ (Integrated Collaboration) ที่ครอบคลุมทั้งภาคนโยบาย ภาควิชาการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคประชาชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาระบบมาตรฐานและการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรมของประเทศ รวมทั้งมีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ความร่วมมือด้านการพัฒนามาตรฐานเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนระบบนิเวศนวัตกรรมของประเทศ

3) ผลจากการมีส่วนร่วม

จากการเปิดเวทีให้ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และประสบการณ์ในการดำเนินงาน พบว่าเกิดผลลัพธ์ที่สำคัญหลายประการ ได้แก่

1. ผู้เข้าร่วมมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานและการรับรองคุณภาพ ในฐานะเครื่องมือสำคัญที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์นวัตกรรม และเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดเชิงพาณิชย์

2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้สะท้อนความต้องการและปัญหาอุปสรรคที่พบในการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรม โดยเฉพาะประเด็นการขาดมาตรฐานรองรับ การขาดหน่วยงานรับรองที่เหมาะสม และการเข้าถึงข้อมูลด้านมาตรฐาน

3. เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานที่มีบทบาทด้านการวิจัย นวัตกรรม มาตรฐาน และทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการสนับสนุนผลิตภัณฑ์นวัตกรรมตลอดห่วงโซ่การพัฒนา

4. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน เพื่อร่วมกันผลักดันการพัฒนามาตรฐานและระบบรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในสาขาต่าง ๆ

5. เกิดความร่วมมือเชิงนโยบายผ่านการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ด้านการพัฒนามาตรฐานเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขยายความร่วมมือและยกระดับการดำเนินงานด้านมาตรฐานของประเทศในระยะยาว

6. กรมวิทยาศาสตร์บริการได้รับข้อมูล ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านการพัฒนามาตรฐานและการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์นวัตกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานจริงมากยิ่งขึ้น

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

กรมวิทยาศาสตร์บริการได้นำผลที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานในหลายด้าน เพื่อให้การพัฒนามาตรฐานและการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. นำข้อเสนอแนะจากนักวิจัยและผู้ประกอบการมาประกอบการกำหนดลำดับความสำคัญในการพัฒนามาตรฐานและข้อกำหนดคุณลักษณะสำหรับผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่มีศักยภาพในการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

2. พัฒนากลไกการดำเนินงานด้านมาตรฐานให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

3. ขยายความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อร่วมกันพัฒนามาตรฐาน ตรวจสอบ และรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรม

4. พัฒนากิจกรรมสร้างการรับรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านมาตรฐาน การตรวจสอบรับรอง และทรัพย์สินทางปัญญา ให้แก่กลุ่มนักวิจัย ผู้ประกอบการ และผู้พัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

5. ส่งเสริมการดำเนินงานตามบันทึกความเข้าใจที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าว เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือและยกระดับระบบนิเวศด้านมาตรฐานของประเทศให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

6. ใช้ข้อมูลจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นฐานข้อมูลสำคัญในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการด้านการพัฒนามาตรฐานและการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์นวัตกรรมในอนาคต เพื่อให้การดำเนินงานของกรมวิทยาศาสตร์บริการสามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ ได้โดยตรง เป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ

กิจกรรมที่ 3 : สัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “มาตรฐานและการรับรอง” ลมใต้ปีกนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ (Wind Beneath Innovation Wings) : ภาคเหนือ” วันที่ 8 พฤษภาคม 2569 ณ โรงแรมวินทรี ซิตี้ รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่

หน่วยงาน : สถาบันพัฒนามาตรฐานและตรวจสอบรับรอง (สมต.)

1) ประเด็นการมีส่วนร่วม

การจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง “มาตรฐานและการรับรอง” ลมใต้ปีกนวัตกรรมไทยสู่เชิงพาณิชย์ (Wind Beneath Innovation Wings) ณ โรงแรมวินทรี ซิตี้ รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างบทสนทนาเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการนวัตกรรมในพื้นที่ภาคเหนือ โดยประเด็นการมีส่วนร่วมมุ่งเน้นในมิติต่างๆ การจัดสัมมนาในครั้งนี้ถือเป็นการขับเคลื่อนกลไกการมีส่วนร่วมในระดับนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยมีประเด็นสำคัญคือการสร้าง “ระบบนิเวศนวัตกรรมที่บูรณาการร่วมกัน” เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

การถอดรหัสความสำเร็จผ่านกลไก “ลมใต้ปีก” กรมวิทยาศาสตร์บริการได้เปิดพื้นที่เสวนาเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ว่า “มาตรฐานและการรับรอง” มิใช่เพียงข้อกำหนดเชิงเทคนิค แต่คือการสร้างพลังหนุนให้ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมสามารถบินได้สูงและไกลขึ้นในตลาดเชิงพาณิชย์ โดยผู้เข้าร่วมงานได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นวัตกรรมไทยไม่สามารถไปถึงผู้บริโภคปลายทางได้ และร่วมหาทางออกผ่านการยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

การบูรณาการกลไกการรับรองในพื้นที่ภาคเหนือ กิจกรรมนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ได้รับฟังแนวทางและขั้นตอนการขอรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์โดยตรงจากผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานระดับประเทศ รวมถึงการสร้างร่วมมือกับอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (STeP) เพื่อใช้เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงงานวิจัยและนวัตกรรมในพื้นที่เข้าสู่ระบบการรับรองคุณภาพของกรมวิทยาศาสตร์บริการอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ

การสร้างเชื่อมั่นผ่านเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น งานสัมมนาในครั้งนี้ได้จัดสรรเวลาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเวทีเสวนาแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานกำกับดูแล (เช่น อย., สกสว., สวทช., สททว.) และภาคเอกชน ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในเรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับ และทิศทางการพัฒนามาตรฐานที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดโลก ซึ่งถือเป็นการร่วมออกแบบนวัตกรรมภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยและคุณภาพที่เป็นที่ยอมรับ

การกำหนดทิศทางนวัตกรรมไทยร่วมกับภาคีเครือข่าย กิจกรรม ณ โรงแรมวินทรี ซิตี้ รีสอร์ท ไม่ได้จำกัดเพียงการรับฟังข้อมูล แต่เป็นการเปิดโอกาสให้เกิด “การระดมสมอง” ถึงทิศทางอนาคตของประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์นวัตกรรมมูลค่าสูง เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพจำลองของเศรษฐกิจนวัตกรรมไทยที่เข้มแข็ง โดย

มีกรมวิทยาศาสตร์บริการเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมมาตรฐานที่เอื้อต่อการลงทุนและการเติบโตอย่างยั่งยืนของ กลุ่มนักวิจัยและผู้ประกอบการในพื้นที่ภาคเหนือ

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

การสัมมนาครั้งนี้ ณ โรงแรมวินทรี ซิตี้ รีสอร์ท จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมกว่า 147 คน จากหลากหลาย ภาคส่วนที่ทำหน้าที่เป็นจิ๊กซอว์สำคัญในห่วงโซ่คุณค่าของนวัตกรรม ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารและวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิระดับประเทศนำโดย ดร.พจมาน ท่าจิ้น รองอธิบดี รักษา ราชการแทนอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ ที่มาให้ความสำคัญกับศักยภาพของพื้นที่ภาคเหนือ พร้อมด้วยผู้แทน จากหน่วยงานพันธมิตรสำคัญ เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.), สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.), สถาบันนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สทнов.), สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Science & Technology Park; STeP) และศูนย์นวัตกรรม อาหารและบรรจุภัณฑ์ (Food Innovation and Packaging Center: FIN) ซึ่งทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงทางวิชาการ และเป็นที่ปรึกษาด้านการขอรับรองมาตรฐานแก่ผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิดตลอดทั้งวัน และเป็นหน่วยงานหลักที่ สำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบนิเวศนวัตกรรมระดับภูมิภาคของภาคเหนือ

2. กลุ่มผู้ประกอบการนวัตกรรมและนักวิจัยภาคเหนือ นักวิจัย นักวิชาการ มหาวิทยาลัย นวัตกรรม ซึ่ง เป็นผู้พัฒนาผลงานวิจัยและผลิตภัณฑ์นวัตกรรม หน่วยงานด้านการกำกับดูแล และหน่วยงานส่งเสริมนวัตกรรม ซึ่งร่วมกันเป็นกลไกสำคัญในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและให้คำปรึกษาตลอดระยะเวลา โดยผู้เข้าร่วมงานเป็นกลุ่ม บุคคลที่กำลังพัฒนางานวิจัยจากห้องปฏิบัติการสู่เชิงพาณิชย์ เช่น กลุ่มนวัตกรรมด้านอาหาร นวัตกรรมทาง การแพทย์ และผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้มีส่วนร่วมในครั้งนี่คือ "ตัวจริง" ที่ต้องการองค์ความรู้เพื่อ นำไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ของตนในพื้นที่

3. หน่วยงานสนับสนุนและภาคีเครือข่าย ตัวแทนจากอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นตัวกลาง เชื่อมโยงระหว่างนักวิจัยกับกรมวิทยาศาสตร์บริการ ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงลึก และการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจที่จับต้องได้จริงในงานนี้

4. หน่วยงานด้านมาตรฐานและการรับรองคุณภาพ ได้แก่ อย. และ วศ. ซึ่งมีบทบาทในการพัฒนา เกณฑ์มาตรฐานและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

5. สื่อมวลชนและประชาชน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลและสร้างการรับรู้ต่อสังคม ผู้เข้าร่วมได้ร่วมรับฟังการบรรยาย เสวนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถามข้อสงสัย และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาระบบมาตรฐานและการรับรองที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

3) ผลจากการมีส่วนร่วม

ผลการดำเนินงานที่จัดขึ้น ณ จังหวัดเชียงใหม่ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมและมีนัยสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจนวัตกรรมของภาคเหนือ ดังนี้

1. การขับเคลื่อนนวัตกรรมผ่านการรับรองเชิงประจักษ์: ภายในงานมีการจัด “พิธีมอบใบรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์” ให้แก่ผู้ประกอบการที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งถือเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์นวัตกรรมไทยมีความพร้อมและได้รับการการันตีคุณภาพ ซึ่งสร้างความเชื่อมั่นอย่างสูงให้กับนักลงทุนที่เข้าร่วมงาน ณ โรงแรมวินทรี ซิตี้ รีสอร์ท

2. การแก้ไขปัญหาผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยการจัดให้มีห้องประชุมย่อย 3 ห้อง ตามกลุ่มนวัตกรรม (การแพทย์, อาหาร/ผลิตภัณฑ์สุขภาพ, และนวัตกรรมอื่นๆ ในภาคเหนือ) ช่วยให้ผู้เข้าร่วมสามารถปรึกษาปัญหาเฉพาะจุดได้โดยตรง ส่งผลให้เกิดการแก้ปัญหา “ช่องว่าง” ของมาตรฐานที่แต่ละรายเผชิญอยู่ ช่วยให้งานวิจัยสามารถไปต่อได้ในเชิงพาณิชย์

3. เกิดเครือข่ายความร่วมมือระดับพื้นที่ การเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดทั้งวันทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลและผู้ประกอบการ ส่งผลให้เกิดเครือข่ายการทำงานที่กระชับและรวดเร็วขึ้น นักวิจัยได้รับทราบข้อกำหนดคุณลักษณะที่ถูกต้องตั้งแต่วันนี้ เพื่อลดระยะเวลาและขั้นตอนการทดสอบในอนาคต

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

กรมวิทยาศาสตร์บริการจะนำข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ปฏิบัติงานในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการดำเนินงาน

1. การพัฒนามาตรฐานตามความต้องการจริง ซึ่งข้อมูลสะท้อนปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้ประกอบการและนักวิจัยในพื้นที่ภาคเหนือ จะถูกนำไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตและบริบทของภูมิภาค ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบการรับรองได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. การพัฒนารูปแบบการให้บริการเชิงรุก จากความสำเร็จในการเชื่อมโยงกับ STeP ในพื้นที่นี้ วัตถุประสงค์จะนำโมเดลการเป็นศูนย์กลางข้อมูลนี้ไปปรับปรุงกระบวนการบริการด้านมาตรฐาน ให้มีความรวดเร็วและใกล้ชิดกับผู้ใช้งานมากขึ้น โดยมุ่งหวังให้ภูมิภาคต่างๆ มีระบบรองรับมาตรฐานที่เปรียบเสมือน "ลมใต้ปีก" ให้กับนวัตกรรมไทยในระดับท้องถิ่น

3. การบูรณาการแผนงานในอนาคตกับภาคีเครือข่าย: วัตถุประสงค์ นำสรุปผลการดำเนินงานในครั้งนี้ไปบูรณาการหน่วยงานพันธมิตรทั้ง 4 แห่ง (สกสว., อย., สมอ., สนช.) เพื่อสร้างระบบสนับสนุนนวัตกรรมที่เชื่อมโยงตั้งแต่การวิจัย การขอมาตรฐาน การกำกับดูแล ไปจนถึงการตลาด เพื่อให้มั่นใจได้ว่าความร่วมมือที่เกิดขึ้นในครั้งนี้จะนำไปสู่การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้ประเทศไทยอย่างยั่งยืนในระยะยาว

กิจกรรมที่ 4 : การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกแสดงความความคิดเห็นเพื่อยกระดับกระบวนการให้บริการรับรองบุคลากร

หน่วยงาน : สถาบันพัฒนานักวิทยาศาสตร์ (สพนว.)

1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ผู้ยื่นคำขอรับการรับรอง/ผู้ได้รับการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการให้บริการรับรองความสามารถบุคลากร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ครอบคลุมขั้นตอนการสอบข้อเขียน การสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ การให้บริการของบุคลากร และการนำไปรับรองไปใช้ประโยชน์หรือต่อยอดในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะการร่วมติดตามและประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานของ ศรบ.สพนว. รวมทั้งเป็นข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการและกระบวนการรับรองความสามารถบุคลากรต่อไป

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจการรับรองความสามารถบุคลากร ได้แก่ ผู้ยื่นคำขอรับการรับรอง ผู้เข้ารับการประเมิน และผู้ได้รับการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับบริการที่ผ่านกระบวนการสอบข้อเขียนและการสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ โดยมีรายละเอียดจำนวนผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการ ดังนี้

- ผู้ยื่นสมัครขอการรับรอง จำนวน 81 คน
- ผู้ผ่านการประเมินคุณสมบัติเบื้องต้น (มีสิทธิ์สอบ): จำนวน 79 คน (มีผู้ไม่ผ่านเกณฑ์ 2 คน เนื่องจากประสบการณ์ทำงานไม่ถึง 2 ปีตามเงื่อนไข)
- ผู้ได้รับการรับรองความสามารถบุคลากร จำนวน 35 คน

ทั้งนี้ ผู้มีส่วนร่วมได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อกระบวนการสอบและการให้บริการ เช่น ข้อสอบบางคำถามยังไม่ชัดเจน ควรเพิ่มเวลาในการทำข้อสอบ ประทับใจการให้บริการของบุคลากร กระบวนการสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสม และควรระบุแนวทางการนำไปรับรองไปต่อยอดในการทำงาน

3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ผลจากการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกแสดงความคิดเห็น ทำให้ ศรบ.สพนว. ได้รับทราบข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับคุณภาพและความเหมาะสมของกระบวนการรับรองความสามารถบุคลากร ทั้งในด้าน การสอบข้อเขียน การสอบสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการ การบริการของเจ้าหน้าที่ และการใช้ประโยชน์จากใบรับรอง

ข้อคิดเห็นที่ได้รับมีทั้งด้านที่สะท้อนความพึงพอใจ เช่น ผู้รับบริการประทับใจการบริการของบุคลากร และเห็นว่ากระบวนการสอบสวนสัมภาษณ์เชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสม รวมถึงข้อเสนอเพื่อการปรับปรุง เช่น การปรับคำถามให้ชัดเจนขึ้น การพิจารณาระยะเวลาในการทำข้อสอบ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการนำใบรับรองไปใช้ประโยชน์ต่อยอดในการทำงาน

นอกจากนี้ ที่ประชุมได้นำข้อเสนอแนะมาพิจารณา โดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงประเด็นการต่อยอดใบรับรองว่า ผู้ได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 สามารถนำการได้รับการรับรองไปใช้ประกอบการขอขึ้นทะเบียนกับผู้ควบคุมห้องปฏิบัติการเอกชน ตามประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่องห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน พ.ศ. 2566 ได้

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ศรบ.สพพว. ได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงกระบวนการรับรองความสามารถบุคลากร โดยเฉพาะการพัฒนาความชัดเจนและความเหมาะสมของข้อสอบ รวมถึงการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์และแนวทางการต่อยอดใบรับรองให้แก่ผู้ยื่นคำขอและผู้ได้รับการรับรอง

จากรายงานการประชุมคณะกรรมการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมคุณภาพการวิเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ประชุมได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับการปรับปรุงข้อสอบ โดยเฉพาะส่วนของข้อสอบที่พบว่าผู้เข้าสอบได้คะแนนน้อย และฝ่ายเลขานุการฯ จะนำข้อเสนอของคณะกรรมการฯ ไปพิจารณาทบทวนและปรับข้อสอบภาคอรรถนัยให้มีความยาก-ง่ายที่เท่าเทียมกันในการจัดสอบครั้งถัดไป นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอเรื่องการต่อยอดใบรับรองไปใช้ในการชี้แจงแก่ผู้ยื่นคำขอ/ผู้ได้รับการรับรอง โดยระบุว่า การได้รับการรับรองความสามารถบุคลากรจากหน่วยงานรับรองที่ได้รับมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 สามารถนำใบรับรองความสามารถนี้ไปใช้ยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็น "ผู้ควบคุมห้องปฏิบัติการเอกชน" ตามประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่องห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน พ.ศ. 2566 ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงมาตรฐานการรับรองบุคลากรของหน่วยงานเข้ากับภาคกฎหมายเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้รับบริการ เพื่อให้เข้าใจแนวทางการใช้ประโยชน์จากใบรับรองในการปฏิบัติงานและการขึ้นทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชน การดำเนินการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ศรบ.สพพว.ได้นำผลจากการมีส่วนร่วมไปใช้ปรับปรุงการสื่อสาร การให้บริการ และการพัฒนากระบวนการประเมินความสามารถบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

**กิจกรรมที่ 5 : การประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน ในการรับรองความสามารถบุคลากร
สาขาการควบคุมและบำบัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม
หน่วยงาน : สถาบันพัฒนานักวิทยาศาสตร์ (สพทว.)**

1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

การประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการยกระดับมาตรฐานกำลังคนด้านการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำของประเทศ ด้วยการรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ผ่านการประชุมวิชาการ เรื่อง “การยกระดับมาตรฐานกำลังคนด้านการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำของประเทศด้วยการรับรองความสามารถบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024” เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2569 การประชุมดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน และนำข้อคิดเห็นดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้การรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 168 คน และมีผู้ตอบแบบประเมินจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 67 ของผู้เข้าร่วมประชุม โดยผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลายภาคส่วน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย และภาคเอกชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานด้านการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ การกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อม การศึกษา การวิจัย และการใช้ประโยชน์จากบุคลากรที่ได้รับการรับรองความสามารถ

นอกจากนี้ ในกระบวนการพิจารณาหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ยังมีคณะอนุกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ เช่น ผู้แทนจากมหาวิทยาลัย ผู้แทนสมาคมวิชาชีพ ผู้แทนหน่วยงานกำกับดูแล และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำหลักเกณฑ์มีความสมดุลและสะท้อนมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างรอบด้าน

3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ผลจากการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วม ทำให้หน่วยงานได้รับข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับการรับรอง ขอบข่ายความรู้ที่จำเป็นวิธีการประเมิน และแนวทางการติดตามการรับรองความสามารถ

จากการมีส่วนร่วมดังกล่าว หน่วยงานสามารถนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาร่างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองความสามารถบุคลากร ให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และเหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงในด้านการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ศรบ.สพทว. ได้นำผลจากการมีส่วนร่วมและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปใช้ประกอบการปรับปรุงร่างหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองความสามารถบุคลากร สาขาการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ โดยคณะกรรมการมีมติให้ปรับแก้ในประเด็นสำคัญ ได้แก่

1. ปรับปรุงคุณสมบัติของผู้ขอรับการรับรอง โดยกำหนดแนวทางเพิ่มเติมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาไม่ตรงสาขา ให้ต้องมีประสบการณ์ด้านการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำไม่น้อยกว่า 3 ปี และผ่านการฝึกอบรมในหัวข้อที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง จากหน่วยฝึกอบรมที่สามารถตรวจสอบได้
2. ปรับปรุงหมวดความรู้ในสาขาที่ให้การรับรอง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละหมวดให้ชัดเจน ได้แก่
 - หมวดที่ 1 กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม 20 คะแนน
 - หมวดที่ 2 ทฤษฎีมลพิษน้ำและการบำบัดน้ำเสีย 30 คะแนน
 - หมวดที่ 3 การควบคุมระบบและการวิเคราะห์น้ำเสีย 30 คะแนน
 - หมวดที่ 4 การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน 20 คะแนน
3. ปรับปรุงแนวทางการให้การรับรองและการติดตามการรับรองความสามารถ โดยเฉพาะการนับชั่วโมงการฝึกอบรมในกิจกรรมการฝึกอบรมระหว่างการปฏิบัติงาน หรือ On the Job Training (OJT) ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยปรับค่าน้ำหนักจาก 1.0 เป็น 0.5

การปรับปรุงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานได้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากกระบวนการมีส่วนร่วมไปใช้พัฒนาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการรับรองความสามารถบุคลากรให้มีความชัดเจน เหมาะสม ตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริงของผู้เกี่ยวข้องในสาขาการควบคุมและบำบัดคุณภาพน้ำ

กิจกรรมที่ 6 : การรับฟังความคิดเห็นเพื่อการส่งเสริมความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบ
หน่วยงาน : สถาบันพัฒนาเครือข่ายวิทยาศาสตร์บริการ (สพค.)

1) ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

1.1 หน่วยงานกำกับดูแลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และกรมโรงงานอุตสาหกรรม พิจารณาให้ข้อคิดเห็นประกาศ มาตรฐานการยอมรับความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์บริการ (DSS Recognized Laboratory) พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อการส่งเสริมความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบ

1.2 ลงพื้นที่ติดตามประเมินผลห้องปฏิบัติการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยขอนแก่น หลังจากได้รับการส่งเสริมความสามารถจากกรมวิทยาศาสตร์บริการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาและยกระดับห้องปฏิบัติการในสถาบันอุดมศึกษา

2) สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

2.1 สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ให้ข้อคิดเห็นในการจัดทำประกาศ มาตรฐานการยอมรับความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์บริการ (DSS Recognized Laboratory) พร้อมข้อเสนอแนะในการยกระดับความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบที่ยังไม่ได้มาตรฐาน

2.2 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2569 ได้มีการประชุมเพื่อตรวจติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมความสามารถห้องปฏิบัติการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในโอกาสนี้ ผู้แทนจากห้องปฏิบัติการได้สะท้อนความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญร่วมกันว่า การพัฒนาและจัดทำระบบบริหารงานคุณภาพห้องปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จนั้น ลำพังเพียงการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ และเป็นไปได้ยากมากในทางปฏิบัติ หากขาดคำแนะนำจากที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยง ที่มีความเชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติจริง

2.3 เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2569 ได้มีการประชุมเพื่อตรวจติดตามผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมความสามารถห้องปฏิบัติการ พร้อมแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับฟังปัญหาในการพัฒนาห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ให้สัมฤทธิ์ผลต่อโจทย์ของห้องปฏิบัติการ

3) ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

3.1 เกิดความร่วมมือด้านการยอมรับร่วมในศักยภาพของห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง DSS Recognized Laboratory ให้สามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่น่าเชื่อถือ เสริมสร้างขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมและการแข่งขันของประเทศ

3.2 ห้องปฏิบัติการทดสอบน้ำและน้ำใต้ดินในประเทศส่วนใหญ่ยังไม่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้ผลการวิเคราะห์ขาดความน่าเชื่อถือ กระทบต่อหน่วยงานรัฐที่ไม่สามารถใช้ผลทดสอบเป็นหลักฐานทางกฎหมายได้

3.3 การจัดทำระบบบริหารงานคุณภาพห้องปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้านเข้ามาให้คำปรึกษา แนะนำและวางรากฐานที่ถูกต้อง การมีที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ช่วยลดข้อผิดพลาด ประหยัดเวลา และช่วยขับเคลื่อนให้ห้องปฏิบัติการสามารถยกระดับมาตรฐานสู่การรับรองได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน

4) การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

4.1 ปรับปรุง ประกาศกรมวิทยาศาสตร์บริการ เรื่อง มาตรฐานการยอมรับความสามารถห้องปฏิบัติการทดสอบของกรมวิทยาศาสตร์บริการ ให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันระหว่างกรมวิทยาศาสตร์บริการกับหน่วยกำกับดูแล

4.2 ปรับปรุงและพัฒนา การดำเนินงานยกระดับและส่งเสริมศักยภาพของห้องปฏิบัติการทดสอบน้ำและน้ำใต้ดิน ให้แก่ห้องปฏิบัติการวิศวกรรมสิ่งแวดล้อม คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ห้องปฏิบัติการกลาง คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์คุณภาพสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และห้องปฏิบัติการคณะวิศวกรรมศาสตร์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยดำเนินการพร้อมกันทั้ง 4 แห่ง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง ผ่านการจัดอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะบุคลากร ร่วมกับการจัดส่งทีมที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเข้าให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อให้บุคลากรของห้องปฏิบัติการมีประสบการณ์ แบบ hand-on และเข้าใจวิธีการดำเนินงานในระบบคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

